

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Економіки та менеджменту
Кафедра Економіки і підприємництва

Кваліфікаційна робота на правах рукопису

Поліщук Світлани Олександрівни

УДК 338.43

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«Підвищення якості продукції
у ПрАТ «Пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль»
м. Радомишль Житомирська обл.»

051 «Економіка»

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ С. О. Поліщук

Керівник роботи

Грабчук Інна Францівна

к.е.н., доцент кафедри економіки і підприємництва

Житомир – 2019

АНОТАЦІЯ

Поліщук С.О. «Підвищення якості продукції у ПрАТ «Пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль» м. Радомишль Житомирська обл.», ОС «Магістр», 051 «Економіка» ЖНАЕУ, м. Житомир, 2019 р.

У дослідженні визначено теоретичну суть якості продукції та обґрунтовано заходи її підвищення на підприємстві. Встановлено, що вся продукція ПрАТ «Пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль» за якісними показниками, які встановлені органолептичним методом, має оцінку «відмінно». Якість продукції впливає на фінансово-економічні результати діяльності ПрАТ «Пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль»». Відтак, за 2016-2018 рр. у ПрАТ «Пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль»» чистий дохід зріс на 274783 тис. грн., а собівартість реалізованої продукції на 108298 тис. грн. Як результат валовий прибуток зріс на 166485 тис. грн. Такі результати засвідчують про те, що продукція підприємства є конкурентоспроможною та користується попитом як внутрішньому так і зовнішньому ринках.

Обґрунтовано, що безпосереднім фактором зростання ефективності діяльності підприємства є якість продукції. Визначено, що рівень якості продукції головним чином залежить від якості сировини і інноваційних технологій виробництва продукції, праці персоналу та методів менеджменту.

Ключові слова: конкурентоспроможність, лабораторний, органолептичний, підприємство, продукція, якість.

SUMMARY

Polishchuk SO "Improving the quality of production at PJSC "Radomyshl Beer and Non-Alcoholic Combine, Radomyshl, Zhytomyr Region", OS "Master", 051 "Economy" of ZNAEU, Zhytomyr, 2019.

The study identifies the theoretical essence of product quality and substantiates measures to improve it at the enterprise. It is established that all products of PJSC "Radomyshl Beer and Non-Alcoholic Plant" are rated "excellent" in terms of quality indicators, which are established by the organoleptic method.

Product quality affects the financial and economic results of PJSC "Beer and Non-Alcoholic Plant Radomyshl". Therefore, in 2016-2018, PJSC "Radomyshl Beer and Non-Alcoholic Plant" net income increased by UAH 274783 thousand, and the cost of goods sold by UAH 108298 thousand. As a result, gross profit increased by UAH 166,485 thousand. These results indicate that the company's products are competitive and in demand in both domestic and foreign markets.

It is substantiated that the direct factor of growth of efficiency of activity of the enterprise is quality of production. It is determined that the level of product quality mainly depends on the quality of raw materials and innovative technologies of production, staff work and management methods.

Key words: competitiveness, laboratory, organoleptic, enterprise, production, quality.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ.....	6
1.1. Сутність поняття «якість продукції».....	6
1.2. Методичні основи до оцінки якості продукції	8
1.3. Чинники підвищення якості продукції.....	10
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ ПРАТ «ПІВО_БЕЗАЛКОГОЛЬНИЙ КОМБІНАТ «РАДОМИШЛЬ»	
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	13
2.2. Оцінка якості пивоварної продукції	16
2.3. Вплив якісних параметрів продукції на фінансово-економічні результати діяльності підприємства.....	20
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПРОДУКЦІЇ У ПРАТ «ПІВО_БЕЗАЛКОГОЛЬНИЙ КОМБІНАТ «РАДОМИШЛЬ».....	22
3.1. Детермінанти управління якістю пивоварної продукції у підприємстві.....	22
3.2. Економічне обґрунтування запропонованих напрямів підвищення якості пивоварної продукції.....	24
3.1. Практичні заходи щодо розробки та впровадження науково- обґрунтованих вимог до якості продукції у підприємстві.....	26
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30
ДОДАТКИ.....	35

ВСТУП

Сучасні трансформації, що відбуваються у пивоварній галузі під впливом процесів глобалізації, супроводжуються появою нових вимог до якості і конкурентоспроможності пива, соків, морсів та іншої безалкогольної продукції. Такі виклики мають прояв передусім у неефективному використанні різних видів ресурсів, значно нижчій якості вітчизняної пивоварної продукції у порівнянні з аналогами економічно розвинутих країн, і, у кінцевому рахунку, у недоотриманні значної частини прибутків товаровиробниками та, відтак, і низької ефективності їх функціонування.

Підвищення якості пивоварної продукції тісно пов'язане із посиленими вимогами до сировини і прогресивних технологій її виготовлення, праці персоналу та методів менеджменту. Саме тому виникає нагальна потреба в науковому обґрунтуванні стратегічних напрямів підвищення якості пивоварної продукції.

Підвищення якості продукції належить до науково-практичних напрямів, які достатньо активно вивчаються такими вітчизняними вченими, як: Ю. Гарачука, В. Гейця, О. Бородіної, М. Кучера, Д. Легези, О. Момота, М. Шаповала та зарубіжними науковцями: Е. Демінгом, Дж. Джураном, Ф. Кросбі, А. Робертсоном, Фейгенбаумом, М. Хаммером, М. Мінором, І. Муттом, Ш. Шінгу та ін. Тим не менше, цілий ряд проблемних питань і досі не мають остаточного наукового розв'язання. Це стосується передусім економіко-організаційних аспектів зростання рівня якості продукції на підприємстві та впливу якості продукції на ефективність підприємства. Зазначене є актуальним як для сфери виробництва пивоварної продукції, так і для діяльності вітчизняних підприємств, що зумовило вибір напряму дослідження.

Метою даної кваліфікаційної роботи є обґрунтування теоретичних і методичних положень та практичних рекомендацій підвищення якості продукції ПрАТ пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль».

Досягнення поставленої мети передбачає необхідність розв'язання таких завдань: дослідити теоретичні основи якості продукції та узагальнити методику її оцінки; надати організаційно-економічну характеристику діяльності підприємства; здійснити аналіз якості продукції у ПрАТ пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль» та виявити основні чинники впливу на процес підвищення її якості у підприємстві; обґрунтувати напрями щодо підвищення якості продукції у ПрАТ пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль».

Об'єктом дослідження є процес підвищення якості продукції у ПрАТ пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль». Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних і методичних аспектів підвищення якості продукції у підприємстві.

Теоретичними і методологічними засадами дослідження став системний підхід до поглибленого вивчення принципів економічного вчення з проблем підвищення якості продукції на підприємстві. Використання абстрактно-логічного методу та прийомів аналогії, співставлення, індукції й дедукції розкрито економічний зміст поняття «якість продукції», а також сформульовано загальні висновки.

Для визначення проблем, що стримують процес підвищення якості продукції у підприємстві та розробки напрямів їх вирішення застосовували метод аналізу і синтезу. Для оцінки якості продукції ПрАТ пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль» використано статистико-економічний метод, зокрема його прийоми – графічний, порівняння тощо.

Інформаційними джерелами проведеного дослідження стали законодавчо-нормативні акти, які регулюють якість продукції в Україні, наукова література, періодичні видання за темою дослідження, фінансово-економічна звітність підприємства, результати власних досліджень, а також інформаційні ресурси світової комп'ютерної інформаційної мережі Internet.

Практична спрямованість дослідження полягає у визначенні резервів підвищення якості продукції ПрАТ пиво-безалкогольний комбінат

«Радомишль» на основі проведення розрахунків. У кваліфікаційній роботі наведено рекомендації щодо виявлення резервів підвищення якості пивоварної продукції, які можуть бути використані у практичній діяльності ПрАТ пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль».

Основні результати дослідження апробовані в збірниках: матеріали V Міжнародного науково-практичного форуму, 25 жовтня 2019 (ЖНАЕУ, м. Житомир) та науково-практичному журналі «Регіональна економіка та управління» 4 (26) листопада 2019 року.

Структура роботи. Диплома робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та додатків, списку використаної літератури. Основний обсяг роботи становить 34 сторінки і містить 3 рисунки і 8 таблиць, список використаних літературних джерел налічує 40 найменувань і викладений на 4 сторінках. Робота має 2 додатки, які містять 2 публікації автора.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Таким чином, сучасні тенденції соціально-економічного розвитку суспільства вимагають впровадження дієвих заходів щодо підвищення якості продукції як одного з основних та безальтернативних факторів сучасного мікро- та макроекономічного зростання. Тренд поступового зростання якості вітчизняної пивоварної продукції в останнє десятиліття має об'єктивний характер, який обумовлений ефектом підвищення технологічного і науково-технічного забезпечення виробництва. Однак, з огляду на потенціал України та глобальні тенденції у сфері продовольчої безпеки, така динаміка є явно недостатньою.

У загальнонауковому значенні встановлено, що якість продукції це – наявність таких її властивостей, які задовольняють вимоги споживачів. З'ясовано, що якість продукції є синтетичним показником, який відображає прояв багатьох чинників, а саме: від макро- рівня розвитку національної економіки до локального, у межах окремої господарської одиниці, вміти кваліфіковано організувати процес формування якості продукції. Світовий досвід господарювання свідчить, що в умовах ринкової економіки саме якість продукції є одним із основних факторів успішної діяльності підприємств.

Як доводять дослідження, пивоварна продукція ПрАТ пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль» за якісними показниками, які встановлені органолептичним методом, має оцінку «відмінно». Підприємство піклується про якість пива, і в такий спосіб утримує відповідний сегмент споживачів пивовареної продукції.

Зокрема, найвищі оцінки за якісними показниками отримала продукція за торговими марками – Радомишль, Oettinger, Kristall.

Із всієї кількості продукції, яка подавалася на випробування щодо її якості до ДП «Житомирстандартметрології», за 2016-2018 рр, близько 4,8 % є забракованою. Такий показник вказує на незначне відхилення окремих фізико-хімічних показників. Із пивовареної продукції, яка проходила випробування встановлено найбільшу невідповідність за вмісту масової

частки сухих речовин та мінімальної масової частки диоксиду вуглецю. Це вказує на те, що не витримуються стандарти щодо термінів зберігання, технічних умов заготовки сировини та доведення її до кінцевого стану придатного для споживання.

За 2016-2018 рр. у ПРАТ «Пиво-безалкогольний комбінат «Радомишль»» чистий дохід зріс на 274783 тис. грн., а собівартість реалізованої продукції на 108298 тис. грн. Як результат валовий прибуток зріс на 166485 тис. грн.

Такі результати засвідчують про те, що продукція підприємства є конкурентоспроможною та користується попитом як внутрішньому так і зовнішньому ринках. Висока конкурентоспроможність пивовареної продукції визначається якістю та ціною.

Синергія зростання якості пивоварної продукції, як показали результати досліджень на прикладі 4 підприємств які складають найбільшу конкуренцію для досліджуваного підприємства: ПрАТ ПБК «Радомишль», ПрАТ «Оболонь», ТОВ «Бердичівський пивоварний завод», ПрАТ «Новоград-Волинський пивоварний завод» супроводжувалася ефектом зростання прибутковості (від 18% до 46%) функціонування підприємств.

В свою чергу детермінантними факторами підвищення ефективності управління якістю продукції є: 1) розроблення та реалізація ефективної та відповідно цілеспрямованої стратегії розвитку підприємства; 2) рівень корпоративної культури саме з огляду на роль мотивів щодо усталеного зростання якості; 3) організація виробничих процесів, що включає в себе також техніко-технологічні аспекти вирішення проблеми. Саме ці аспекти обумовлюють і напрями подальших досліджень.

Для вирішення наявних проблем у підвищенні якості пивоварної продукції насамперед необхідно зосередитися на прийнятті і адаптації законодавчої і нормативної бази з європейськими стандартами та розробки міри економічного стимулювання підприємств, що впроваджують системи управління якістю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція (Основний закон) України від 28.06.1996 р. №254 к/96 – ВР. – К. : Преса України, 1997. – 80 с.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. – К.: Парламентське видавництво, 2003 – 192 с.
3. Господарське законодавство України: збірник офіційних текстів законів станом на 5 березня 2012 р. – К. : ЦУЛ, 2012. – 680 с.
4. Абрамова О. В. Управління якістю: класифікація витрат для забезпечення системи якості / О. В. Абрамова // Бізнесінформ. – 2011. – №6. – С. 82-85.
5. Березін О. В. Продовольчий ринок України: теоретико-методологічні засади формування розвитку: монографія / О.В. Березін. – К. : ЦУЛ, 2008. – 184 с.
6. Безродна С. М. Якість продукції як економічна категорія та об'єкт управління / С. М. Безродна : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. студентів, аспірантів та молодих учених [«Участь молоді у розвитку економіки та суспільства України»], (Київ, 16-17 лют. 2012 р.). – К. : НУХТ, 2012. – С. 64-66.
7. Безродна С. М. Управління якістю продукції на основі досвіду радянських та зарубіжних систем / С. М. Безродна // Сталий розвиток економіки. – 2012. – №7 (17). – С. 351-355.
8. Білаш А. Якісну продукцію вдень зі свічкою не знайдеш / А. Білаш // Голос України. – 14 листопада 2008 р. – № 218 (4468). – С. 1-5.
9. Ганаба М.Д. Якість як основний критерій виробництва конкурентоспроможної продукції / М.Д. Ганаба // Економіка АПК. - №9. – 2006. – С. 108-112.
10. Гапоненко Т.М. Міжнародний досвід впровадження систем управління якістю продовольчої продукції / Т.М. Гапоненко // Економіка АПК. – 2009. – №12. – С. 88-92.

11. Гарачук Ю.О. Підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок управління конкурентоспроможністю / Ю.О. Гарачук // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №2(80). – С. 60-65.
12. Гуткевич С.О. Ефективність функціонування системи менеджменту якості на підприємстві з позицій попроцесного підходу / С.О. Гуткевич, О.В. Кравченко // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – №3. – С. 75-84.
13. Гольцев Д. Г. Сутність та маркетинговий підхід до поняття «якість» у системі управління якістю / Д. Г. Гольцев // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №3. – С. 79-87.
14. Григораш О. М. Стратегічне управління товарним асортиментом та якістю товарів в системі споживчої кооперації України : автореф. дис. ... канд. економ. наук: 08.00.04 /
15. Григораш Олег Миколайович; Полтав. університетт спожив. кооп. України. – П., 2009. –207 с.
16. Драган О. І. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теоретичні аспекти: монографія / О.І. Драган. – К.: ДАКККіМ, 2006. – 160 с.
17. Друзюк В. Система управління якістю – інвестиція в майбутнє / В. Друзюк // Стандартизація. Сертифікація. Якість. – 2009. –№1. – С. 51-53.
18. Друзюк В. М. Наш споживач повинен бути задоволений / В. М. Друзюк // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2004. – №4. – С. 71-72.
19. Євтушевський В. Сучасний стан та проблеми забезпечення якості продукції на вітчизняних підприємствах / В. Євтушевський, Г. Махініч // Економіка. – 2009. – № 17. – С. 48–50.
20. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. –К. : Знання, 2007. – 1072 с.
21. Зелінська І. Стан розвитку управління якістю в Україні / І. Зелінська // Економічний аналіз. – 2011. – № 9. – С. 193-196.
22. Ісікава К. Японські методи управління якістю: скорочений переклад з англійської / К. Ісікова, А.В. Глічев. – М.: Економіка, 2001. – 178 с.

23. Іваненко Л. Реалізація права споживачів на придбання товару належної якості / Л. Іваненко, О. Язвінська // Право України. – 2003. – № 8. – С. 73-77.
24. Іванюта П.В. Особливості державного формування системи управління якістю в Японії / П.В. Іванюта // Економіка та держава. – 2010. – № 10. – С. 144-147.
25. Калашнік І. І. Контроль та управління якістю продукції на промислових підприємствах / І. І. Калашнік // Держава та регіони. Економіка і підприємництво. – 2009. – №1. – С. 53-58.
26. Калашнік І. І. Оцінка ефективності управління якістю продукції на промислових підприємствах / І. І. Калашнік // Економіка та держава, 2008. – №9. – С. 75-78.
27. Каліта Т. Три рівні зрілості системи управління / Т. Каліта // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2010. – № 5. – С. 57–62.
28. Момот О.І. Дослідження поняття “якість” і його особливостей в Україні / О.І. Момот // Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. - Випуск 17.– Черкаси: ЧДТУ, 2007. – С. 236-240.
29. Мазур И. И. Управление качеством / И. И. Мазур, В.Д. Шапиро //, К.: Финансы, 2010. – 324 с.
30. Пафель Р. Регулювання безпечності споживання продукції на основі нормативно-правових актів України / Р. Пафель, Т. Сікора // Організація і управління. – 2012. – № 4 [118]. – С. 8-12.
31. Українська модель аграрного розвитку та її соціоекономічна переорієнтація: наук. доп. / [О.М.Бородіна, В.М.Гейць, А.О.Гуторов та ін.] ; за ред. В.М.Гейця, О.М.Бородіної, І.В.Прокопи; НАНУ, Ін-т економіки та прогнозування. – К., 2012. – 56 с.

32. Кахович Ю. О. Контроль якості продукції підприємства в умовах сучасної економіки / О. Ю. Кахович, К. С. Янко // Науковий вісник НГУ. – 2011. – № 1. – С. 123-127.
33. Кросби Филипп Б. Качество и Я. Жизнь бизнесмена в Америке / Филипп Б. Кросби; [пер. с англ. А.В. Денисова и О.В. Замятиной]. – М.: РИА “Стандарты и качество”, 2003. – 264 с.
34. Офіційний сайт інтернет-порталу для управлінців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.management.com.ua
35. Офіційний сайт урядового порталу Кабінету Міністрів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.kmu.gov.ua
36. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article>.
37. Офіційний сайт Національний банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.bank.gov
- 38.** Deming W.E. Tributes to Walter A. Shewhart / W.E. Deming // – Industrial Quality Control. – 1967. – Vol. 24(02), August. – 56p.
39. Хаммер М. Бизнес в XXI веке: повестка дня. Что необходимо сделать каждой компании, чтобы стать лидером рынка в текущем десятилетии / М. Хаммер. – М.: Добрая книга. – 2005. – 336 с.